

ASPERHOLEN BARNEHAGE

En god barndom rik
på opplevelser

ÅRSPLAN 2011-2012

INNHOLDSFORTEGNELSE

Visjon	s.3
Fra barnehageloven	s.4
Barnehagens hovedmål	s.4
Mål	s.5
Pedagogisk plattform	s.6
Danning	s.6
Læring	s.7
Lek	s.7
Trygghet	s.8
Omsorg	s.8
Sosial kompetanse	s.9
Barn med utvidet hjelpebehov	s.9
Antall, rom og form	s.10
Kommunikasjon, språk og tekst	s.11
Kroppsbevegelse og helse	s.12
Kunst, kultur og kreativitet	s.13
Natur, miljø og teknikk	s.14
Nærmiljø og samfunn	s.15
Etikk, religion og filosofi	s.16
Natur og friluftsliv	s.17
Dokumentasjon	s.17
Barnemedvirkning	s.18
Kosthold	s.19
Likestilling	s.19
Mangfold	s.20
Støy	s.20
Overgang barnehage - skole	s.21
Utviklingsområde	s.22
Mobbing	s.22
Tidlig inngripen	s.22
Foreldremedvirkning	s.23
Foreldresamarbeid	s.24
Evaluering og vurdering	s.25
Jubileum og utbygging	s.25
Miljøfyrtårn	s.26
Oversikt over året	s.27

Barnehagens visjon

En god barndom rik på opplevelser

Sandnes kommunes visjon

Sandnes i sentrum for framtiden – romslig – modig - sunn

Asperholen barnehage, Asperholen 87, 4329 Sandnes,
51337750 www.minbarnehage.no

FRA BARNEHAGELOVEN § 1

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon. Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger. Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

BARNEHAGENS HOVEDMÅL

Styrke barnas sosiale kompetanse gjennom formelle og uformelle læringssituasjoner.

Mål for barnehagen

Sosial kompetanse

- Utvikle empati, evnen til å sette seg inn i andres følelser og opplevelser.
- Lære barna å ta kontakt på en positiv måte.
- Lære barna å vise omtanke for hverandre ved å hjelpe, dele, støtte og gi omsorg.
- Lære barna å tolke lekesignalene og engasjere seg i leken.
- Utvikle prososial atferd, ønske om å gjøre godt mot andre.

Språk

- Utvikle barnas språklige kompetanse gjennom god språkstimulering.
- La barna få erfaringer med ulike begreper, rim og regler, eventyr og bøker.
- Vekke barnas interesse for lyder og rytme i språket.
- Bruke drama som metode til utvikling av språket.

Matematikk

- Vekke barnas nysgjerrighet og interesse for matematikk
- La barna bli kjent med matematiske begreper

Natur og friluftsliv

- La barna få grunnleggende erfaringer og kunnskaper om naturen
- Gi barna rike naturopplevelser

Dokumentasjon — Kvalitetssikring

- Ha barna i fokus
- La barna delta i utviklingen av temaarbeid/prosjekt.
- Presentere dokumentasjon.
- Gjennomføre jevnlig barnemøter og minst ett barneintervju.
- Lage mestringsmapper til alle barna

Foreldersamarbeid

- Bygge opp gjensidig tillit og respekt.
- Fremme god kommunikasjon mellom foreldre og barnehage.

Personalsamarbeid

- Videreutvikle et stimulerende arbeidsmiljø.
- Rom for nye ideer og tanker.
- Trivsel for alle.

Vår pedagogiske plattform

”En av barnehagens viktigste oppgaver er å gi barna omsorg og nærhet.”

Vi ser på omsorg og anerkjennende kommunikasjon som en forutsetning for utvikling av et positivt selvbilde. Vi har stort fokus på at det enkelte barn skal bli sett, hørt og føle seg verdsatt

Det er viktig for oss å sette av tid for å fremme gode relasjoner mellom barn og voksne. Vi legger til rette for gode samtaler i her- og nå-situasjoner og i omsorgssituasjoner som stell, av-påkledning, måltid, leggetid.

Det er avgjørende at alle ansatte viser omsorg og interesse for alle barn i barnehagen. Barna skal oppleve å bli møtt med respekt og anerkjennelse.

Personalet skal være omsorgsfulle og tydelige i sin kommunikasjon med barna. Det er viktig å kunne sette tydelige og hensiktsmessige grenser.

Vi vektlegger betydningen av å balansere grensesetting med varme og relasjonsbygging. Personalet er bevisste på å gi mye nærhet og varme gjennom hele dagen. Det er særlig viktig å balansere med omsorg og nærhet når det har vært krevende situasjoner og/eller konflikter med enkeltbarn.

Danning

”Gjennom danning legges grunnlaget for barns allsidige utvikling. I barnehagen er gjensidige samhandlingsprosesser mellom barn og voksne i lek og læring og hensynet til hverandre forutsetninger for barns danning.”

I Asperholen barnehage har vi fokus på lek, læring, omsorg og trygghet. De voksnes engasjement er viktig innenfor alle områdene. En god barndom krever at barna blir møtt med omsorg og oppriktig engasjement hos personalet.

Barna skal oppleve å bli tatt på alvor. Det er en forutsetning at personalet anerkjenner barndommens egenverdi. Det er viktig at de voksne kjenner barnas mange måter å uttrykke seg på, fra blick, lyder og mimikk til estetiske uttrykk og språk. Vi ønsker å gi barna ”en god barndom, rik på opplevelser ” jfr. Barnehagens visjon.

Lek

”Leken skal ha en framtreddende plass i barnas liv i barnehagen.
Leken har egenverdi og er en viktig side av barnekulturen”

Leken er en viktig del av barndommen, og den har stor betydning for barns trivsel. Leken er lystbetont og er en naturlig form for samspill mellom barn. I leken får barna øve seg i sosial kompetanse, og de knytter vennskap. Barna lærer mye gjennom lek med andre barn. Gjennom leken får barna erfaringer med mennesker, relasjoner og ting. Leken gir barna muligheter til å praktisere sosiale ferdigheter og er en flott arena for språkutvikling.

Personalet har en sentral rolle i barnas lek.

Det er viktig at de voksne er til stede for barna og viser interesse og forståelse for det barna gjør. De voksne må kunne være aktivt med i leken sammen med barna.

Personalet skal gi inspirasjon til leken når det er behov for det.

Når barna skal utfolde seg i leken, er det viktig at de er trygge. De voksne fungerer som en base barnet kan vende tilbake til etter lek med andre barn

Læring

”Vennskap og tilrettelegging for gode relasjoner i barnehagen er en forutsetning for god læring og for opplevelse av glede og mestring.”

Barna lærer gjennom alle erfaringer de gjør seg i løpet av en barnehagedag, både gjennom formelle og uformelle læringssituasjoner.

Formelle læringssituasjoner er tilrettelagte aktiviteter som for eksempel samling, førskolegruppe, aldersinddelte grupper, primærgrupper, lesestund, formingsaktiviteter og tema-arbeid. Aktivitetene er planlagt i forkant. Aktiviteten ledes av en voksen.

Uformell læring er for eksempel her- og nå-situasjoner hvor barn og voksne snakker sammen om det som opptar barnet. Det er også lek hvor barna får erfaring i samspill med andre eller utforsker forskjellige leker og materialer.

Vi jobber også med prosjekter i barnehagen – prosjektene inneholder ofte både formelle og uformelle elementer. Vi tar da utgangspunkt i barnets nysgjerrighet og interesse for et tema og bruker dette til utforming av et større eller mindre prosjekt. Både barn og voksne er med på å utforme prosjektene

Trygghet

Trygghet er avgjørende for barnas læring og utvikling. For at barna skal bli trygge i barnehagen, har vi blant annet fokus på

- Gode rutiner for tilvenning
- Vennskap og tilhørighet
- Omsorgsfulle og tydelige voksne
- Oversiktlig dagsrytme
- Hensiktsmessige grenser
- Godt samarbeid med foreldre

Omsorg

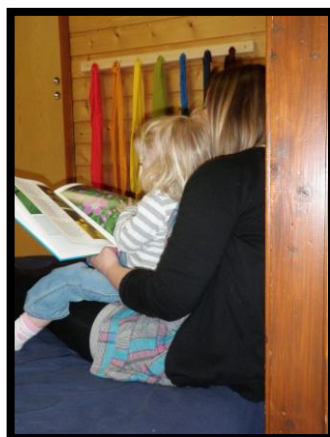
”Omsorg har verdi i seg selv.

Omsorg i barnehagen handler både om relasjoner mellom personalet og barna og om barnas omsorg for hverandre. Å gi barna mulighet til å gi hverandre og ta imot omsorg er grunnlaget for utvikling av sosial kompetanse, og er et viktig bidrag i et livslangt læringsperspektiv. Barna skal møtes på en omsorgsfull måte.”

OMSORG

Å BLI VERDSATT
Å BLI FORSTÅTT
Å BLI RESPEKTERT
Å VÆRE ØNSKET AV ANDRE
Å VÆRE ELSKET
Å OPPLEVE ANERKJENNELSE

Dette er det mest grunnleggende vi skal gi barna og er kjernen i alt vi gjør. Dette er også hovedfokus for oss på travle dager med for eksempel sykefravær blant personale. Om ikke alle aktiviteter kan følges som planlagt, skal begrepet OMSORG alltid VÆRE I FOKUS

Sosial kompetanse

”Barnehagen skal arbeide kontinuerlig med å støtte og fremme enkeltbarns og barnegruppens sosiale ferdigheter. Et aktivt og tydelig personale er nødvendig for å skape et varmt og inkluderende sosialt miljø.”

Sosial kompetanse handler om hvordan vi skal omgås hverandre.

Vi ønsker at barna skal

- klare å ta hensyn til andre i leken og sette seg inn i hvordan andre har det (empati).
- ønske å utføre handlinger som har til hensikt å være til glede og nytte for andre (prososial atferd).
- kunne vente på tur, inngå kompromisser og følge opp avtaler (selvkontroll).
- ta initiativ i forhold til andre mennesker, våge å spørre andre mennesker om ting de lurer på, introdusere seg selv og reagere hensiktsmessig på andres handlinger (selvhevdelse).
- se verdien av å skape humor og å leke med ord og tanker (lek, glede, humor)

Barn med utvidet hjelpebehov.

”Barnehagen må gi det enkelte barnet støtte og utfordringer ut fra egne forutsetninger og bidra til et meningsfylt liv i fellesskap med andre barn og voksne”

Alle barn skal være en naturlig del av barnegruppen. Det legges til rette for aktiviteter der alle kan delta. Det er viktig at hele personalet får nødvendig informasjon om barn med utvidet hjelpebehov, slik at alle lettere kan hjelpe til når det er nødvendig. De som jobber nærmest barnet gjøres kjent med IOP-planen (individuell opplæringsplan) og bruker denne jevnlig. Dette skal være et arbeidsredskap for personalet..

I Sandens kommune har vi en ”Helhetlig modell” som skal sikre et best mulig samarbeid og kontinuitet rundt barn med utvidet hjelpebehov.

Antall, rom og form.

FORMER – TALL- BEGREPER – ROMFØLELSE.

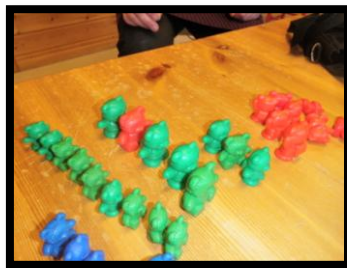
”Gjennom lek utvikler barna sin matematiske kompetanse”

0-3 år La barna

- oppleve glede gjennom lek med tall og former gjennom f.eks lek med klosser, stablebokser, duplo, play doh mm.
- oppleve glede gjennom bevegelseslek f.eks, sangleker, rim og regler med bevegelse.
- bli kjent med tallord ved at personalet bevisst legger telling inn i hverdagsaktivitetene, telle før vi synger for maten, telle i samlinger, telle leker, telle hvor mange vi er i dag osv.
- lære matematiske begreper som liten - mellom- stor - minst - størst, f.eks gjennom eventyret om De tre bukkene bruse.
- bli kjent med ulike mønster, former og størrelser gjennom blant annet ulike spill og puslespill
- få arbeide med mattekassen.

3-6 år La barna

- utforske og leke med tall og former gjennom samtaler, bøker, ulike byggeleker, puslespill, spill, rim, regler og tellesanger.
- bli kjent med anvendbare matematiske begreper og to- og tredimensjonale former som sirkel, trekant, rektangel og kvadrat samt kule, sylinder, kjegle og pyramide. Vi gjør oss kjent med prizmer. Det er viktig med bevisst begrepsbruk av de voksne.
- erfare, utforske og leke med ulike mønster og former gjennom samtale og undring over likheter og forskjeller, se på former og mønster i naturen, studere og utforske nærmiljøet (bygninger, terreng mm.)
- få erfaring med å sortere og sammenlikne ulike typer størrelser, former og mål. F.eks gjennom bruk av ulike spill, puslespill, formingsmaterieell, klosser, naturmaterialer og måleredskaper ved matlaging og snekring.
- få erfare plassering og orientering slik at de utvikler sin evne til lokalisering. Vi bruker rekkefølgebegreper i samtale med barna - først, bakerst, nest sist, i midten osv. Vi er bevisst bruk av preposisjoner - foran, bak, inni, omkring, imellom osv. Vi kan bruke hinderløyper, eventyr, fortellinger, regellek, bygge- og konstruksjonslek.

Førskolen

La barna få trening i enkle matematiske ferdigheter

La barna få erfaring i enkel forskning.

Kommunikasjon, språk og tekst

SNAKKEPAKKE – SPRÅKSPRELL – SPRÅKLEK - TRAS

”Alle barn må få et rikt og variert språkmiljø i barnehagen.”

0-3 år La barna

- oppleve voksne som setter ord på det som fanger barnets oppmerksomhet.
- oppleve voksne som benevner det vi gjør, ser og hører.
- sammen med voksne, sette ord på felles opplevelser og ting som skal skje.
- ha tilgang på peke- og billedbøker, samt bøker med noe tekst.
- bli kjent med korte eventyr/fortellinger som f.eks historien om Skilpaddebabyen, fabelen om Løva og musa, historien om kyllingene Klikk og klukk.
- bli kjent med og trene på rim, regler og bevegelsessanger.
- øve på å telle f.eks før bordvers eller når vi synger i samlingsstund.
- oppleve stimulerende språkmiljø med fokus på gode pedagogiske opplegg, godt materiell og fokus på tid til lek og samtale.

3-6 år La barna

- få trening i å sette ord på egne følelser, samt å kjenne igjen følelser hos andre.
- få hjelp til å definere ønsker og erfaringer gjennom språket f.eks i hverdagssituasjoner, samlinger, barnesamtaler.
- få trening i å bruke språket i konflikter og å sette ord på det som er vanskelig f.eks gjennom veiledning av voksne og ved å lese bøker som omhandler temaet, rollespill.
- ha tilgang til billedbøker, faktabøker, bokstavspill.
- få satt av tid til høytlesning, der bøker og eventyr blir valgt med ut fra barnas alder og modenhet
- trene på rim og regler regelmessig.
- bruke sang og spontansang i ulike situasjoner gjennom dagen f.eks til måltid, samling, lek og i overgangssituasjoner.
- oppleve voksne som stimulerer og gir rom for lek
- ha tilgang til papir og blyant.

Førskolen

La barna lytte til tekst uten bilde.

La barna delta i forberedende bokstavtrening og skrivetrening, samt trening i tekstsaking gjennom egen fortelling og bilder.

Kropp, bevegelse og helse

HOPPE – SPRINGE - KLATRE – RULLE

”Gjennom kroppslig aktivitet lærer barn verden og seg selv å kjenne”

0-3år La barna

- få oppleve kroppslig mestring og kroppsbevissthet ved å legge til rette for fysisk utfoldelse ute og inne ut fra barnets alder og modenhet(delta i på-avkledning, klatre opp/ ned fra stolen og stelleordet, håndtere kniv og skje osv.), legge til rette for bevegelseslek, gjennom turer i nærmiljøet, formingsaktiviteter, dans mm.
- oppleve glede over å bruke naturen. Gi gode naturopplevelser til de ulike årstidene.
- få forståelse og respekt for egen og andres kropp og for at alle er forskjellige, vi bruker bøker, puslespill og arbeider med empati.
- oppleve gode vaner og sunt kosthold gjennom en god dagsrytme som veksler mellom perioder med ro, aktivitet og måltider.

3-6år La barna

- få en positiv selvoppfatning gjennom kroppslig mestring. Vi vil gi barna muligheter til fysisk utfoldelse gjennom erfaringer med varierte bevegelser og utfordringer. Vi kan bruke skogen, fjellet, marka. Vi kan lage hinderløype.
- videreutvikle sin kroppsbeherskelse ved å gi tilstrekkelig utfordring, for eksempel lengre turer, hoppe tau, sykle, balansere, ulike ball-leker, klatre i klatreveggene.
- utvikle forståelsen og respekten for egen og andres kropp. Vi har tema ”meg selv” i løpet av barnehageåret. Vi bruker samtaler, bøker og pedagogiske opplegg som verdsetter forskjeller.
- oppleve en dagsrytme som ivaretar perioder med ro, aktivitet og hvile og vi har et sunt kosthold gjennom påleggsvalg, varmt måltid og tilbud om frukt og grønnsaker i barnhagen.
- få en tidlig forståelse av hva det innebærer å yte førstehjelp.

Førskolen

La barna få forståelse og respekt for egen og andres kropp.

Kunst, kultur og kreativitet

BILDER – DRAMA – DANS – MUSIKK

”Å gjøre noe eller skape noe felles, bidrar til samhørighet”

0-3 år La barna

- få tilgang og muligheter til å utforske et rikt utvalg av materiale, som naturmateriale, fingermaling, play-doh m.m. Vi kan ha formingsaktiviteter både ute og inne.
- hente inspirasjon fra turer i nærmiljøet og barnehagen, f.eks besøke Hana kirke for å se på glassmaleri og kunst i kirken.
- få uttrykke seg gjennom maling, tegning, enkel drama og lek.
- leke med lyder, stemmebruk og instrumenter, f.eks lage dyrelyder, slå på tre, pinner, steiner. Vi bruker rytmeinstrumenter, rim og regler og bevegelsessanger.
- få lytte og danse til folkemusikk

3-6 år La barna

- bli kjent med ulike estetiske uttrykk, f.eks bilder, drama, dans og musikk.
- dramatisere eventyr/historier i ulike former for teater, f.eks. skyggeteater og/eller dukketeater.
- uttrykke seg gjennom ulike materialer, f.eks. maling, vev, toving, leire mm.
- leke med forskjellige materialer som gir lyd. F.eks ting vi finner i naturen, rytmeinstrumenter og egen stemme.
- lære et utvalg barnesanger samt lytte til/ bevege seg til ulike typer musikk f. eks musikk knyttet til ulike høytider, årstider og musikk fra forskjellige land.
- lytte til folkemusikk og lære om norsk folkedans.
- få oppleve gallerier, arkitektur og konserter.
- få lage skulpturer og bilder ute og inne.
- få oppleve estetikken i natur og kulturlandskap

Førskolen

La barna få kjennskap til en kunstner, f.eks en forfatter, komponist, dikter.

| La barna få uttrykke seg gjennom forming etter høytlesning.

Natur, miljø og teknikk

PLANTER – DYR – ÅRSTIDER – VÆR "Naturen er en kilde til skjønnhetsopplevelser"

0-3 år La barna

- få være ute i naturen.
- oppleve lyder, lukter og stemninger i naturen samt kjenne på vær og vind. De voksne hjelper barna til å ha fokus på å lytte og å kjenne på lukter og stemninger.
- få begynnende kunnskaper om å ta vare på naturen ved f.eks å delta på "ruskendag".
- sammen med de voksne, undre seg over det som finnes i naturen, småkryp, blomster og dyreliv. Bruke forstørrelsesglass og utstyr til innsamling.

3-6 år La barna

- få varierte opplevelser ute i naturen til ulike årstider, f.eks ake i akebakken, plukke bær i skogen, ha samlinger i skogen, være i gapahuken og lage mat ute.
- lære å kle seg etter været gjennom å kjenne på kulde og varme (å fryse og være varm) og ved å være med og vurdere hva som er hensiktsmessige klær når de skal være ute.
- få kjennskap til dyr, vekster og sammenheng til matproduksjon, f.eks plukke bær og age syltetøy, ha fokus på "markens grøde " om høsten - bruke mye grønnsaker og frukt i matlaging.
- lære å holde orden i skogen gjennom gode rollemodeller (de voksne) og gjennom samtale.
- få erfaringer med hva som er nedbrytbart materiale ved å grave ned ulike ting/gjenstander og etter noen måneder grave det opp igjen for se hva som har skjedd.
- oppleve endring i årstidene ved for eksempel å iakttå "sitt tre" gjennom hele året.
- få kunnskaper om småkryp, dyr og fugleliv ved for eksempel å iakttå maurtuer, få kjennskap til dyrene som finnes i skogen rundt oss og å gi mat til fuglene om vinteren.
- få kjennskap til liv og død i naturen ved samtale og gjennom litteratur.
- få trening i å bruke håv, spikke med kniv, lage mat ute på tur, bruke tauverk, drive med fjellklatring.
- få kjennskap til bruk av datamaskin gjennom pedagogiske spill og ulike læringsverktøy

Førskolen

La barna få kjennskap til og begynnende kunnskap om ulike naturfenomen, f.eks regn, lyn og torden, snøkrystaller.

La barna få trening i å klippe etter mønster og farge innenfor avgrenset område.

Nærmiljø og samfunn

LOKALSAMFUNN - NÆRMILJØ – TRADISJONER -LIKESTILLING

”Barnehagen skal bidra til at barna møter verden utenfor familien med tillit og nysgjerrighet”

0-3 år La barna

- utforske og oppdage nærmiljøet sitt i form av kortere turer, f.eks i marka, skogen, gapahuken.
- få like mye oppmerksomhet ved å legge til rette for lek som gir gutter og jenter like utviklingsmuligheter, f.eks gjennom gutte- og jentegrupper.
- oppleve vennskap og positivt samspill, f.eks ved å dele barna inn i lekegrupper, ha fellessamlinger, besøk på tvers av avdelinger.
- få kjennskap til brannvernrutiner og brannvesenets funksjon i forbindelse med brannvernuka, f.eks gjennom brannvernøvelse, enkle billedbøker.

3-6 år La barna

- utforske og oppdage nærmiljøet sitt i form av kortere og lengre turer, f.eks matpakkehaugen, Grevlingveien, Ulvanuten.
- få like mye oppmerksomhet ved å legge til rette for lek som gir gutter og jenter like utviklingsmuligheter, f.eks gjennom gutte- og jentegrupper, reflektere sammen med barna omkring forskjeller på gutter og jenter.
- oppleve å få venner i barnehagen og legge til rette for positivt samspill mellom barna slik at alle barn føler at de inngår i fellesskapet, f.eks ved å dele barna inn i lekegrupper, ha fellessamlinger, besøk på tvers av avdelinger. Vi jobber med sosial kompetanse og vennskap gjennom tema i samlinger, samtaler med barna og litteratur mm.
- få kjennskap til brannvernrutiner og brannvesenets funksjon i forbindelse med brannvernuka, blant annet gjennom brannøvelse, besøk på brannstasjonen, gjennom brannvesenets brannvernopplegg med Vanja og Eldar som rollefigurer
- utvikle toleranse gjennom arbeid for å forebygge mobbing og rasisme, f.eks gjennom FORUT-opplegget, arbeid med sosial kompetanse, respekt og konflikthåndtering.
- få kjennskap til at samene er Norges urbefolkning gjennom litteratur og evt film.

Førskolen

Besøke Rovikheimen jevnlig.

Få begynnende kunnskap om menneskerettighetene, spesielt barnekonvensjonen

Etikk, religion og filosofi

VERDIER – TRO – RESPEKT – MANGFOLD

”Etikk, religion og filosofi er med på å forme måter å oppfatte verden og mennesker på og preger verdier og holdninger”

0-3 år La barna

- få kjennskap til de kristne høytidene. Vi går på kirkebesøk, bruker sang/musikk, enkle bøker og flanellografer. Vi legger stor vekt på stemning.
- tilegne seg grunnleggende normer og verdier. Vi vil fokusere på det å være gode mot hverandre, dele leker, trøste de som er lei seg.
- få kjennskap til tradisjoner i ulike høytider i religioner som er representert i barnegruppen. Her fokuserer vi blant annet på stemning, opplevelser og ulike mat-tradisjoner.

3-6 år La barna

- lære om de kristne høytidene. Vi går på besøk i kirken, leser fortellinger, bruker drama, synger og bruker tid til samtaler rundt høytidene.
- tilegne seg grunnleggende normer og verdier. Vi fokuserer blant annet på det å være venner, være inkluderende, ta vare på leker, møbler, bøker med mer.
- ha samtaler rundt og undre seg over ulike temaer som f.eks liv, død og ulike familiesituasjoner. Her brukes bøker, bilder og barnas tanker.
- utvikle toleranse og interesse for hverandres ulikheter. De voksne er med og undrer seg sammen med barna, vi setter av tid for samtaler, deltar i Forut - prosjekt og leser bøker.
- Fokus på tradisjoner knyttet til høytider i religioner og livssyn som er representert i barnegruppen. Dette i samarbeid med barnas hjem. Kan for eksempel lage tradisjonell mat, formidle faktakunnskaper, drive med formingsaktiviteter, lytte til musikk og vise tradisjonelle/nasjonale klær og drakter.

Førskolen

La barna delta på julevandring

La barna jevnlig besøke Rovikheimen og glede de eldre som bor der.

Natur og friluftsliv

"Naturen gir rom for et mangfold av opplevelser og aktiviteter til alle årstider og i all slags vær."

Det grunnleggende i arbeidet med natur og friluftsliv er å skape gode naturopplevelser. Vi ønsker at barna skal utvikle respekt for og tilhørighet til naturen. Vi gir barna kunnskap om samspillet i naturen og menneskets rolle i dette samspillet. Barna får innblikk i miljøvern. De får lære og ivareta naturen ved å hindre forsøpling og slitasje i de områdene vi bruker. Barna får lære om planter, fugler, dyr og insekter. Vi har "ruskendag" hver måned. Da samler vi boss i og rundt barnehagen. Vi samler også boss når vi er på tur. Dette sorteres og kastes når vi kommer til barnehagen.

Vi jobber med naturen som arena for lek. Naturen er den naturlige lekeplassen for barna, og kan være til stor inspirasjon for fantasi og kreativitet. I naturen er det stort rom for kroppslig lek, rollelek og fart og spenning. Vi ser på naturen som en arena der en gjennom leken kan jobbe med sosial kompetanse. Lek gir god trening i å samhandle med andre. Barna får blant annet trening i å ta kontakt med andre barn. De får trening i å samarbeide, hjelpe hverandre, ta hensyn til og vise omsorg for andre.

Dokumentasjon

"Barnegruppens og det enkelte barns trivsel og utvikling skal observeres og vurderes."

Dokumentasjon handler om å synliggjøre det barna er opptatt av. Vi tar ofte bilder av barna. Noen ganger blir bildene hengt opp, slik at barn og foreldre kan se på dem sammen. Barna får på denne måten anledning til å fortelle om sine egne opplevelser, og foreldrene får et lite innblikk i hvilke aktiviteter deres barn deltar på når det er i barnehagen. Vi bruker også elektronisk billedramme for å vise aktiviteter barna har deltatt på.

Barna har hver sin mestringsmappe, hvor vi ved hjelp av tekst og bilder dokumenterer opplevelser barnet har hatt i løpet av sin barnehagetid. Vi vektlegger å ta vare på konkrete utsagn og betraktninger barnet har gjort seg. Mappene er viktige for å sikre at alle barn blir sett og fulgt opp på en god måte.

Mestringsmappene synliggjør hvordan vi relaterer vårt arbeid til de sju fagområdene i Rammeplanen. Dokumentasjonen er i tillegg et redskap i evaluering av pedagogiske opplegg og det enkelte barns utvikling.

Mestringsmappene kan brukes til å evaluere temaer og hendelser sammen med barna, samt å videreutvikle eller starte nye prosjekter ut fra det barna viser interesse for.

Barnemedvirkning

”Barn må støttes til å leve seg inn i andres situasjon og til å ta hensyn til andre.”

Det er viktig for oss å kunne se det enkelte barn og å kunne møte det med respekt og anerkjennelse. Vi ønsker å bidra til og gi barna grunnleggende tro på seg selv.

Vi oppmuntrer barna til å delta i samtaler, stå fram i samlinger, si hva de mener og å opptre med mer.

Vi har stort fokus på sosial kompetanse, som blant annet innebærer å lære barna og kunne sette seg in i andres følelser.

Vi legger vekt på å la barna ta egne valg i løpet av barnehagedagen og å lytte til barnas ønsker og meninger.

Vi har barnemøte en gang pr. måned (utenom desember og i sommermånedene). Barna kommer selv med saker til møtet - de legges i en postkasse på avdelingen. Barna kan tegne det de vil snakke om, eller få hjelp av en voksen til å skrive det på en lapp. Noen av de eldste barna skriver etter hvert litt selv. Personalet tar også opp viktige tema på barnemøtene. Vennskap og mobbing har er aktuelle tema. Barna er med og drøfter rundt en tenkt situasjon – ofte vist gjennom et bilde. De eldste barna leder selv møtene og er ordstyrer etter tur.

Vi tilbyr barnesamtaler minst en gang i året. Dette er noe barna setter veldig pris på. Samtalene holdes på pauserommet sammen med en voksen barnet er trygg på. Vi bruker bilder/tegninger som utgangspunkt for samtalen. Dette gjør vi for at barna skal få avsatt tid til å si noe om hvordan de opplever hverdagen i barnehagen

Alle barn har mestringsmapper. Her dokumenteres mye av det positive som skjer i forhold til enkeltbarn. Dette skal være med å sikre at alle barn blir sett og hørt.

Vi jobber med prosjekt fra januar til og med mars. Målet er at barna skal være med og styre innholdet og utviklingen av prosjektene. Prosjektet dette året vil bli knyttet opp til arbeidet med språk, tekst og kommunikasjon.

Kosthold

I Asperholen barnehage har vi fokus på sunt kosthold. Vi lager smøremåltid to ganger i uka, og vi serverer hjemmelaget middag to ganger i uka.

Til smøremåltidene serveres sunne pålegg som kaviar, leverpostei, gulost, makrell i tomat med mer.

Til middag lager vi for eksempel hjemmelagde kjøttkaker, hjemmelaget fiskegrateng og pølser med hjemmelaget potetstappe.

Det serveres ”grønt” til både smøremåltider og middager.

Barna får økologisk melk i barnehagen. Havregrøten lages også økologisk.

Barna får ca en halv frukt til dagen i barnehagen.

Barnehagen forventer at barna har med seg sunn mat i matpakkene.

Likestilling

”Likestilling mellom kjønnene skal gjenspeiles i barnehagens pedagogikk.”

I barnehagen har vi jente- og guttegrupper en gang i uka på alle avdelinger. Dette er for å sikre alle barn lik mulighet til erfaring og utvikling.

Jentene får i sine grupper tilbud om aktiviteter som krever forholdsvis stor fysisk utfoldelse, og som krever at de bruker rommet godt..Eksempelvis tur i skogen, hinderløype, bygge med store klosser og lignende.

Guttene får tilbud om aktiviteter som krever at de bruker mindre plass og som stimulerer den finmotoriske utviklingen og omsorg i rollelek. Eksempelvis Lesegrupper, tegning, mor – far – barn – lek og lignende.

Vi har også aktiviteter i gruppene, hvor det å glede andre er i fokus.

Noen ganger har vi like aktiviteter i gruppene for å se om de gjennomføres på samme måte av gutter og jenter.

Mangfold

”Befolkningen i Norge er preget av språklig, kulturelt og religiøst mangfold som vil være berikende og en styrke for fellesskapet i barnehagen. Barnehagen skal legge til rette for likeverdig dialog og samhandling mellom ulike grupper.”

De siste årene har det vært om lag 20 % tospråklige barn i barnehagen. Flere forskjellige land og kulturer er representert – Polen, Burma, Etiopia, Vietnam og Latvia – for å nevne noen. Begrepene respekt og toleranse står sentralt i arbeidet i barnehagen. Både barn og foreldre skal møtes med respekt og anerkjennelse uavhengig av språk, etnisitet, religion og kultur. Vi samarbeider med FBU – flerspråklig senter for barn og unge. Her søker vi også om å få tospråklig assistent, dersom foreldrene ønsker det.

For å lære mer om hverandres kulturer henger vi opp flagg fra de nasjonene som er representert på avdelingen. Vi prøver å lære og telle til tre på de språk som er representert på avdelingen. Vi kan også lære enkle ord som ”hei” og ”hade” på de ulike språkene.

Barnehagen har i de siste 12 år deltatt i FORUTs barneaksjon. Gjennom lek, læring og refleksjon får barna et spennende og viktig møte med en større del av verden. Dette barnehageåret skal barna få bli bedre kjent med Indrani fra India. FORUTs barneaksjon viser fram ulikhet og fattigdom, men også likhet og muligheten vi har for å gjøre verden bedre gjennom samarbeid. Under innsamlingen i fjor fikk vi inn ca 10.000,- til utviklingsarbeid i India.

Støy

I Sandnes kommune jobber vi bevisst med hvordan vi kan redusere støynivået i barnehagene. Vi har de 2 siste årene hatt et prosjekt for å få fokus på hvordan vi kan redusere støy – prosjektet ble avsluttet våren 2011, men arbeidet fortsetter i barnehagene.

Definisjon en på støy er uønsket lyd.

For mye støy kan blant annet føre til økt tretthet, konsentrasjonsproblemer og skader på hørselen.

I Asperholen barnehage har vi blant annet disse tiltakene.

- Ha tepper på gulv og border ved byggelek med for eksempel klosser og lego.
- Være bevisst på stemmebruk hos både barn og voksne
- Vekselbruk på inneareal
- Være bevisste på hvilke aktiviteter vi tilbyr inne og ute
- Snakke med barna om hvordan å ta vare på hørselen vår
- Bruke CD`en ”Prinsen med de store ørene” på de store avdelingene
- Lære barna å lytte
- Jobbe i mindre grupper i perioder på dagen.
- La barna bli kjent med inne- og utestemme og stille tegn.

Noen ganger kan lydnivået registreres som støy, men defineres som ”**god-lyd**” i barnehagen. Eksempler på dette kan være barnelatter, barnesang, karnivalsfeiring eller ivrige og engasjerte barn i lek. Vi tåler høyere støynivå når det er lyd vi setter pris på.

Overgang barnehage-skole

”Barnehage og skole er begge institusjoner for omsorg, oppdragelse, lek og læring.”

Asperholen barnehage har skole og sfo som nærmeste naboer – vi kaller oss ”to hus tett i tett”. Vi har samarbeidet i ulike prosjekter, og kjenner derfor til hverandres måter å jobbe på. Vi treffes for å evaluere året som har gått og å sette mål for videre samarbeid. Vi får på denne måten også innblikk i hverandres faglige fokusområder.

Vi har også felles faglig fokus – dette for å lette overgangen fra barnehage til skole, og for å skape kontinuitet i barnets livslange læringsløp. De siste årene har vi hatt særlig fokus på språkutvikling og tidlig leseinnlæring.

I Asperholen barnehage bruker vi "Alle med" skjema til alle barn. Skjemaet brukes på foreldresamtaler.

Skjemaet er tenkt å følge barna over i skolen for å sikre alle barn en best mulig overgang. Det viser på en grei måte hva barna behersker og hva de eventuelt kan trenge støtte til. Skjemaet er en oppsummering av observasjoner vi gjør i forkant av foreldresamtaler. Når vi overleverer skjemaene til skolen, har vi samtidig en samtale med sosial – lærer og evt. klasselærer. Personalet i barnehagen blir enige med foreldrene om hva som skal sies til skolen.

Det siste året i barnehagen er barna med i førskolegruppa.. Det er laget egne mål for førskolegruppa innenfor alle fagområdene vi jobber med i barnehagen.

Vi har gode rutiner for kontakt mellom barnehage og skole i forbindelse med skolestart.

- 1.klasse besøker barnehagen på høsten – da forteller de om hvordan det er å gå på skole.
- Førskolegruppa besøker 1. Klasse og sfo på Aspervika skole noen ganger i løpet av våren.
- Overføringssamtaler med lærere på 1. klasse trinn i fbm overlevering av ”alle med” - skjema
- Foreldermøte med førskoleforeldrene hvor ansatte fra både barnehage og skole er med.
- Vi har laget årshjul for samarbeidet..

Ved flere anledninger inviteres barnehagen til skolens generalprøver i forkant av ulike arrangementer.

Vi øver til 17mai sammen med skolen.

Utviklingsområde

På bakgrunn av evaluering av fjorårets arbeid, har vi valgt og fortsatt ha satsingsområdet Språk, tekst og kommunikasjon. Dette året skal vi ha et større fokus på **drama** som metode.

Metoder for å jobbe med temaet er:

- Snakkepakken
- Språksprell
- Språklek
- Eventyrkofferter
- DRAMA

Virkemidler som brukes i arbeidet er blant annet

- Rim og regler
- Lesestunder
- Sang, musikk og gode samtaler
- Tegning, skriving
- Lek

Vi skal jobbe mer målrettet i forhold til matematikk i barnehagen. Alle avdelinger har fått Mattekassen, som er et pedagogisk verktøy til hjelp i arbeidet med matematikk.

Mobbing

"Barnehagen har en samfunnsoppgave i tidlig forebygging av diskriminering og mobbing."

Barnehagen skal jobbe for å forebygge mobbing.

Vi ønsker å ha særskilt fokus på prososial adferd.

Prososial atferd er ønske om å gjøre godt mot/glede andre uten å forvente noe annet tilbake enn gleden en føler ved å gi/gjøre godt.

Vi vil fortsette arbeidet med "Rosesamlinger", og vi tar mobbing opp som tema på barnemøtene. Vi bruker materiell fra det pedagogiske forlaget Elle Melle som utgangspunkt for en del av arbeidet.

Tidlig inngripen

"For barn som opplever egen barndom vanskelig og konfliktfyllt, må barnehagen være sitt ansvar bevisst ved å tilrettelegge for kompenserende tiltak"

Sandnes kommune ønsker å få satt inn ekstra tiltak for barn tidligst mulig, dersom det er behov for dette. De ansatte i kommunale barnehager i Sandnes har deltatt på kurs og foredrag om temaet "Tidlig inngripen". Det blir videre opplæring i hvordan å oppdage utsatte barn, samt å få satt inn hensiktsmessige tiltak. Prognosen for at tiltakene skal gi ønsket effekt er større jo tidligere tiltakene blir satt inn.

Barnehagen samarbeider med ulike eksterne institusjoner, blant andre helsestasjonen, resurshelsestasjonen, barnevernet, ppt, fysioterapi med flere.

Foreldremedvirkning

”Foreldre må gis mulighet til å delta aktivt i planlegging av barnehagens innhold.”

Brukeundersøkelse

Gjennom den årlige brukerundersøkelsen har foreldre anledning til å si hvordan de opplever tilbudet i barnehagen, samt å komme med forslag til endringer. Brukerundersøkelsen omfatter blant annet trivsel, informasjon, og fysisk miljø. Vi ønsker at så mange foreldre som mulig svarer på undersøkelsen. 40 % av foreldrene deltok våren 2011, det er lavere enn på flere år. Vi håper at det var overgang til nytt databasert system som var årsaken, og at dette retter seg opp til neste år.

Foreldresamtaler

På foreldresamtalene oppfordres foreldre til å komme med forslag og ideer til temaer eller aktiviteter i barnehagen. Foreldrene kan komme med innspill og synspunkter i forbindelse med gjennomgang av ”Alle Med-skjema”

Foreldreråd

Vi har to foreldrerådsmøter i året. På høsten bærer møtet preg av informasjon og orientering om barnegruppene og om planene for året. Det er anledning til å stille spørsmål, og å komme med forslag og ønsker. På våren inviterer AU som regel en foredragsholder. Det er foreldrene som velger tema gjennom sine AU – representanter. Denne våren var temaet ”Gardners flerintelligensteori i barnehagen” ved foredragsholder Conrad Hagen fra Universitetet i Stavanger.

SU

Foreldrene har to representanter i samarbeidsutvalget. De er blant annet med på å godkjenne årsplanen for barnehagen og å fastsette planleggingsdagene .

Foreldresamarbeid

”Barnehagen må være lydhør overfor foreldrenes forventninger og ønsker både som enkeltpersoner og gruppe.”

Personalet skal møte foreldrene på en god og hensiktsmessig måte.

- Møte foreldrene med respekt
- Vise foreldre forståelse
- Være høflige
- Være service-innstilte
- Kunne stille spørsmål på en grei måte
- Kunne stille krav på en grei måte
- Vise at vi ser akkurat deres barn
- Være imøtekommende

Forventninger personalet har til foreldrene for å fremme et godt samarbeid.

- Følge med på hjemmesiden vår www.minbarnehage.no velg Asperholen barnehage
- Ta med å lese informasjon som henges opp i garderoben og på plassen til barnet
- Påse at barnet har hensiktsmessige klær/skift i barnehagen
- Sørge for sunne matpakker til barnet
- Gi nødvendig informasjon til barnehagen
- Gi tilbakemeldinger
- Om det er noe du lurer på – spør personalet

Foreldresamarbeid står ytterligere beskrevet i ”Informasjon til foreldrene”

Evaluering og vurdering

”Systematisk vurderingsarbeid legger grunnlaget for barnehagen som lærende organisasjon.”

Det evalueres og vurderes jevnlig i barnehagen.

Alle månedsposter har en kort evaluering av foregående måned.

Fellesarrangementene i barnehagen (forutaksjon, nissefest, påskesamling mm) evalueres etter gjennomføring, av komiteen som har vært ansvarlige for arrangementet.

Vi evaluerer, vurderer og lager tiltak på bakgrunn av brukerundersøkelsen (som foreldrene svarer på) og medarbeiderundersøkelsen (for personalet). Dette skjer blant annet på amu-møter og på personalmøter.

Samarbeidet med skolen evalueres tidlig på høsten, her legger vi samtidig føringer for videre arbeid.

Vi har en hovedevaluering av blant annet pedagogisk arbeid, personalsamarbeid og foreldresamarbeid en gang i året, fortrinnsvis på personalmøte og/eller på en planleggingsdag.

Vi evaluerer gjennomførte tiltak for det enkelte barn og vurderer videre mål med tanke på best mulig utvikling og trivsel for barnet. Dette gjøres på avdelingsmøter og sammen med foreldre på foreldresamtaler.

Møtene for avdelingene og for de pedagogiske lederne inneholder også vurdering og evaluering.

På møtene evaluerer vi gjennomførte tiltak og opplegg og vurderer videre arbeid ut fra dette. Vi vurderer barnegruppene, ressurser i personalet, økonomi og ulike rammebetingelser som kan påvirke arbeidet i barnehagen.

På møtene vurderes også barnehagens pedagogiske føringer, og det gjøres nødvendige korrigeringer. I dette arbeidet er det viktig å påse at barnehagen jobber i tråd med kommunens mål for barnehagene. Dette står blant annet beskrevet i ”Kvalitetsplan for barnehager i Sandnes”.

Jubileum og utbygging

Barnehagen blir 30 år i 2012!

Dette skal selvsagt markeres. Det er usikkert når feiringen finner sted. Barnehagen skal rehabiliteres og bygges ut i nærmeste fremtid, så fest og feiring må planlegges i forhold til oppussing - og utbyggingsarbeidet. Det blir gitt ut informasjon om både utbygging og jubileum etter hvert.

Miljøfyrtårn

Asperholen barnehage ble sertifisert som Miljøfyrtårn i 2008. Stiftelsen Miljøfyrtårn tilbyr miljøsertifisering som hjelper private og offentlige virksomheter til å drive lønnsomt og miljøvennlig

I Asperholen barnehage har vi fokus på kildesortering. Avdelingene sorterer papir, mat, plast og restavfall, samt glass og metall. Barna lærer å sortere avfallet i rett dunk. Vi har "ruskendag" en gang i måneden, hvor alle i barnehagen er med og rydder, soper, får orden i lekeskuret og plukker søppel. Både barn og personal er opptatt av at det skal være estetisk fint rundt oss – både ute og inne. Vi plukker bær i vår egen "100- meter skog" og rydder fint etter oss når vi er på tur.

Vi har et bevisst forhold til å spare strøm. Barnehagen kjøper økologisk melk og lager økologisk grøt med jevne mellomrom. Vi kjøper en del miljømerkede varer som tegneark, annet papir, såper, lysrør med mer.

Sangen vår (melodi røkketroll)

Goe klang med møyje sang
I Asperholen er det gang!
Vi kan leke dagen lang
Vi kan spille, ja, vi kan!
Vi leser og vi lytter
Vi bygger slott og hytter
OOOJEAH!!!

Hysj! - der hørte jeg en mus
På loftet har vi musehus!
Ut på tur vi alle går
Sommer, høst og vinter, vår
Vi har "ruskendager"
Vi rydder og vi maler
OOOJEAH!!!

ÅRSOVERSIKT FOR ASPERHOLEN BARNEHAGE 2011-2012

JULI	JANUAR
<ul style="list-style-type: none"> • Sommerbarnehage 	<ul style="list-style-type: none"> • Prosjekt: Språk og drama/matematikk • Barnesamtaler • Barnemøte • Planleggingsdag 02.januar
AUGUST	FEBRUAR
<ul style="list-style-type: none"> • Tilvenning • Planleggingsdag 15.august 	<ul style="list-style-type: none"> • Prosjekt: Språk og drama/matematikk • Brannøvelse • Barnemøte
SEPTEMBER	MARS
<ul style="list-style-type: none"> • Tilvenning • Brannvernuke (Vanja og Eldar) • Brannøvelse • Foreldremøte • Barnemøte 	<ul style="list-style-type: none"> • Prosjektarbeidet avsluttes, markeres på Barnehagedagen med utstilling. • Påske – fellessamling, kirkebesøk og foreldrekafe • Barnemøte
OKTOBER	APRIL
<ul style="list-style-type: none"> • Forutaksjon • Kafe med loddsalg og kunstutstilling • Lapskausdag – vi lager mat av "markens grøde" • Barnemøte • Planleggingsdag 10. oktober 	<ul style="list-style-type: none"> • Brannøvelse • Barnemøte • Planleggingsdag 10.april
NOVEMBER	MAI
<ul style="list-style-type: none"> • Foreldresamtaler, "alle med" • Brannøvelse • Barnemøte • "meg selv" m/ fokus på hørsel • Planleggingsdag 18.november 	<ul style="list-style-type: none"> • Foreldresamtaler, "alle med" • Førstehjepsuke for de store • 17.mai • Barnemøte
DESEMBER	JUNI
<ul style="list-style-type: none"> • Jul • Luciafeiring/ frokost med foreldre • Nissefest • Kirkebesøk 	<ul style="list-style-type: none"> • Avslutningsfest for skolebarna • Sommerfest for alle i barnehagen

RUSKENDAG: Siste torsdag i måneden. Vi samler oss i og rundt barnehagen.

|